

Mục lục

Lời tựa	5
Chương 1 Hàng xóm của yêu tinh núi	11
Chương 2 Ngôi sao của ba	29
Chương 3 Những người bạn muôn loài	46
Chương 4 Tạm biệt chú chó thân yêu	61
Chương 5 Cô bé không tên	71
Chương 6 Những bài thơ và bức tranh trong căn nhà nhỏ	88
Chương 7 Chạm đến tia sáng hoa hồng.	98
Chương 8 Hoa từ đâu mà đến?.	116
Chương 9 Chú ốc sên trên lưng chú ốc sên.	128
Chương 10 Quái vật màu xanh	139
Chương 11 Trồng ba vào vườn hoa	166
Chương 12 Người than tí hon	180
Chương 13 Ba đã hóa sao trời	191
Chương 14 Ba ơi, ba ở nơi đâu.	220
Chương 15 Ba vẫn chưa đi xa	231
Chương 16 Đội nhạc “cây nhà lá vườn”.	247
Chương 17 Tháng năm tuổi Xương Rồng.	258
Chương 18 Ba đã ở trời cao	272
Chương 19 Già biệt tuổi Xương Rồng.	283
Chương 20 Món quà quý giá nhất.	302
“Ngày ba hóa những vì sao”	
- Lời nhận xét của các nhà phê bình	317

Lời tựa

- TÀO VĂN HIÊN -

“Thanh Đồng Quỳnh Hoa” là một giải thưởng văn học, đối tượng của nó chính là thiếu nhi, mà thiếu nhi lại là nhân tố sẽ quyết định đạo đức và phẩm chất của dân tộc cũng như của cả nhân loại trong tương lai, nên đạo đức, cái đẹp, lòng trắc ẩn... có lẽ sẽ là định hướng muôn đời mà giải thưởng này tiếp bước.

“Thanh Đồng Quỳnh Hoa” là một giải thưởng văn học, giống như tất cả các giải thưởng văn học có chủ trương hình thức văn học mới, giải thưởng này cũng là một sự phân tích và lí giải về văn học.

Văn học là gì, thế nào là văn học? Sứ mệnh căn bản của văn học có lẽ là trao cho con người một nền tảng nhân văn tốt đẹp, vì thế sứ mệnh này chắc chắn là thiêng liêng. Trên thực tế, các thế hệ văn học tiền bối của chúng ta trước nay vẫn luôn nhìn nhận văn học theo cách này. Sở dĩ văn học được con người lựa chọn, là vì con người đã

nhận thấy văn học có lợi trong việc giáo dục và thanh lọc bản chất con người như thế nào. Con người hoàn toàn có lí do để tôn trọng lịch sử văn học và các nhà văn là như vậy. Từ thuở ban sơ cho đến nay, văn học đã đóng một vai trò không thể thay thế trong việc giáo dục và thanh lọc bản chất con người. Trong thế giới tinh thần của con người ngày nay, có muôn vàn điều tốt đẹp và huy hoàng xuất thân từ văn học, trong tính cách tuyệt vời của con người ngày nay, chỉ cần tinh ý một chút, ta sẽ nhìn ra ngay dấu vết mà văn học đã để lại. Không có văn học, sẽ không có thế giới ngày nay, và càng không có con người ngày nay. Con người cần nhìn nhận những nhà văn đã sáng tạo nên những tác phẩm vĩ đại như cách mà họ ngưỡng vọng những vì sao. Không có văn học, con người vẫn chìm trong mê man tăm tối, vẫn sống giữa mông muội vô minh, vẫn tồn tại như loài động vật thuần túy, không một chút tình cảm, không một chút đam mê.

Văn học phải có đạo đức. Ngay từ đầu văn học đã có tôn chỉ là đạo đức. Phải thừa nhận rằng bản chất cố hữu của con người còn lâu mới được đáng yêu và đẹp để đến nhường ấy. Sự thật có thể ngược lại, bên trong bản chất con người vẫn còn tồn tại nhiều lẽ thói xấu xí. Những lẽ thói này đang cản trở bước tiến của con người hướng tới sự văn minh và những nền văn minh ngày càng cao hơn. Để duy trì sự tồn tại và phát triển của loài người, những bậc kỳ tài của nhân loại đã phát hiện ra rằng, giữa con người với con người, bắt buộc phải tuân theo đạo đức. Ý nghĩa của khái niệm này ban đầu tất nhiên vẫn còn

ngây thơ và non nớt. Tuy nhiên, sự ra đời của nó đã mang lại cho con người khả năng tiến tới văn minh. Bao thế kỉ đã trôi qua, ý nghĩa của đạo đức cũng không ngừng đổi thay và tiến triển theo thời cuộc. Thế nhưng nó cũng dần dà lắng đọng lại một vài phẩm chất cơ bản và bất biến: chí công vô tư, chân thành, đồng cảm với kẻ yếu, đùm bọc người khốn khó, phản đối cường quyền, ngăn chặn bá quyền, hướng đến bình đẳng, khao khát tự do, tôn trọng con người, gìn giữ thiện tâm. Cái xấu trong bản chất con người cũng gia tăng và tái diễn theo thời gian do những nguyên nhân và tác động đến từ các bước ngoặt lịch sử, từ sự thay thế địa vị giai cấp hay từ sự thiếu thốn và đói khát về vật chất. Nhưng văn học, ngay từ khi mới ra đời đã giương cao ngọn cờ đạo đức, và song hành với các loại hình tinh thần khác như triết học, luân lí học... văn học đã khắc chế một cách có hiệu quả những mặt xấu trong bản chất con người, và đồng thời cũng không ngừng hoàn thiện bản chất con người.

Năm xưa, ông Từ Chí Ma đã lí giải văn học như thế này: “Văn của Tolstoy, văn của Romain Rolland, văn của Tagore, văn của Russell, dù xuất phát điểm có chênh lệch nhau cách mấy, thì đến sau cùng, tiếng nói của họ vẫn đồng điệu và hô ứng với nhau, mặc dù không hoàn toàn nhất quán. Tiếng nói dịu dàng của các vị đó vẫn muôn đời kêu gọi phần mềm yếu nhất trong bản chất con người, yêu cầu chúng thức tỉnh, và dựa vào sức mạnh vô biên của tình yêu, chúng quét sạch mọi thế lực cản trở chúng ta yêu thương nhau, chữa lành mọi thứ

điên cuồng kích động cái ác trong chúng ta, triệt tiêu muôn vàn những điều đã trói buộc tự do và làm như nhuốc tôn nghiêm đạo đức của chúng ta. Những tiếng nói vĩ đại này chính là ánh mặt trời gieo rắc khắp đất bằng, chúng cho ta ánh sáng, cho ta hơi ấm, cho ta sức sống tươi mới, cho ta những sắc màu khỏe khoắn...” Con người không có đạo đức thì xã hội khó mà duy trì. Phải có giáo dục đạo đức, xã hội loài người mới có thể vận hành bình thường, mới có những cảnh quan cho chúng ta ngày nay ngắm nhìn. Một tác phẩm nghệ thuật không soi rọi ánh sáng đạo đức cho con người, thì không thể gọi là một tác phẩm hay.

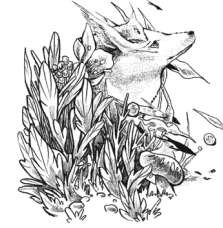
Sơ với con người đời xưa, con người đời nay có một điểm khác biệt: Ấy là họ có “tình cảm”. Và trong quá trình vun đắp tình cảm, văn chương có công đi đầu. Tình cảm khiến con người vượt lên ngưỡng động vật bình thường mà trở thành loài cao quý, tình cảm khiến con người thoát khỏi trạng thái sinh tồn sinh vật thuần túy như chó mèo mà tiến vào một cảnh giới mới. Trong cảnh giới đó, con người không còn nữa những thú vui chỉ có thể thỏa mãn bằng việc ăn, uống hay qua các giác quan khác, mà còn biết tận hưởng niềm vui về mặt tinh thần. Cảm xúc xuất hiện, thế giới sinh vật vật chất cũng theo đó mà thay đổi, khoác lên mình vẻ đẹp huyền nhiệm khôn tả hay không thể diễn tả bằng lời. Con người đã lãnh ngộ đủ loại lạc thú khiến thân tâm sung sướng, năm rộng tháng dài, sau cùng cũng tìm ra được một số từ ngữ để diễn tả những cảm nhận này: tĩnh lặng, điềm nhiên, du dương,

u sâu, trang nghiêm, mộc mạc, cao quý, tao nhã... Hình thức văn chương có sức mạnh vun đắp tình cảm con người mạnh mẽ hơn bất kì hình thức tinh thần nào khác. Văn chương, có thể dùng những ngôn từ cô đọng nhất, truyền tải những yếu tố tình cảm vào máu thịt và tâm hồn con người chỉ trong phút chốc. Dante, Shakespeare, Goethe, Tagore, Hemingway, Turgenev, Lỗ Tấn, Thảm Tông Văn, Kawabata Yasunari... Hết thế hệ nhà văn kiệt xuất này đến thế hệ nhà văn kiệt xuất khác, với những con chữ cao quý của riêng mình, đã làm cho cuộc đời của chúng ta trở nên chứa chan tình cảm; đã làm cho cuộc sống vốn nhạt nhòa và những sự vật vốn tầm thường bỗng chốc trở thành chất liệu truyền cảm hứng cho cái đẹp trong chúng ta. Tình cảm, đã làm thay đổi bản chất của con người, và đồng thời, cũng nâng cao rõ rệt chất lượng nhân cách của con người.

“Thanh Đồng Quỳ Hoa” là một giải thưởng văn học thiếu nhi, có lẽ nó sẽ chú ý nhiều hơn vào những nguyên tắc và hình tượng văn học mà chúng ta đã đề cập trên đây. Bởi vì đối tượng của nó chính là thiếu nhi, mà thiếu nhi lại là nhân tố sẽ quyết định đạo đức và phẩm chất của dân tộc cũng như của cả nhân loại trong tương lai, nên đạo đức, cái đẹp, lòng trắc ẩn... có lẽ sẽ là định hướng muôn đời mà giải thưởng này tiếp bước.

*Bài phát biểu tại Lễ trao giải Văn học Thiếu nhi
Thanh Đồng Quỳ Hoa lần thứ nhất,
ngày 18 tháng 3 năm 2015.*

| CHƯƠNG 1 |

Hàng xóm của yêu tinh núi

Tôi sinh ra trong một phố núi miền Nam giàu về than đá và sơn trà.

Nơi đây bốn mùa thời tiết ẩm ương, trời thường hay mưa, hơi mưa nơi đây chẳng giống với bất kì nơi nào khác trên đời, nghe như hương bưởi, trong lành và ngát thơm, không khiến con người ta phải sầu muộn.

Đó là hơi mưa của những ngày ba chưa hóa sao trời.

Ba kể tôi nghe, trong một lần xây cầu nhiều năm về trước, dưới lòng con suối ấy, ba và mọi người từng đào lên được một bộ xương thú khổng lồ hết sức vĩ đại, hoàn toàn khác với những bộ xương thông thường mà ngày nay chúng ta có thể bắt gặp, đó là bộ xương thú dữ lạ kì chưa ai từng thấy. Nghe nói là xương của một con rồng, thế nên mọi người gọi nơi ấy là “suối Xương Rồng.”

Tôi lớn lên bên bờ suối ấy.

Phía sau nhà tôi là ngọn núi hoang hình vòng cung, tựa vầng trăng khuyết xanh ẩm áp, dịu dàng ôm trọn ngôi nhà màu đỏ của tôi vào lòng. Đất đỏ trên núi, đào lên dẻo dai, rắn chắc mà thoang thoảng thơm. Lấy đất này nung lên, gạch làm ra đỏ thắm như hoa tường vi chớm nở.

Năm dài tháng rộng, ngọn núi vầng trăng khuyết vẫn xanh rì như thế, ngôi nhà màu hoa tường vi vẫn thắm đỏ dưới những cơn mưa.

Nhà tôi rất to với những căn phòng rộng rãi, phòng này lại thông sang phòng kia.

Phòng tôi ngủ có ba cánh cửa, một cánh thông sang bếp, một cánh thông vào nhà cầu, nhỏ nhất là cánh còn lại, những khi mở ra, trước mắt lại ngập cảnh núi hoang phủ đầy dương xỉ cao to và lữ quỳ mọc đại nhàn nhạt tím.

Đêm đêm trước khi đi ngủ, mẹ luôn đóng chặt cánh cửa hướng ra núi hoang, cài then vàng đồng bóng loáng lại. Mẹ bảo đêm trên núi gió to, rừng cây rậm rạp, mèo núi lông vàng mà ngửi thấy mùi của bé trai sẽ xông vào bắt đi ngay, mang về nhà chúng trong tận cùng hang núi, biến nhóc con ấy thành mèo. Sau chúng lại đưa một con mèo núi thật đến, cõi bộ lông nó ra như người ta kéo phéc mơ tuya, bộ lông vừa tuột xuống đất, con mèo liền biến thân thành đứa bé và kể từ đó, nó sẽ thay đứa bé sống tiếp trong gia đình con người. Còn đứa bé thật kia, thì suốt kiếp cũng không thể trở về nhà.

Mẹ tôi là người hiểu nhiều biết rộng, bà thích kể những câu chuyện rợn tóc gáy như

thế cốt khiến tôi sợ hãi mà ngoan ngoãn nghe lời bà, không chạy lung tung trên núi.

Mẹ bảo, sống giữa vùng rừng núi hoang sơ bao bọc này, hàng xóm của chúng ta là bọn mèo núi, yêu tinh núi, cáo tinh, ma cây, ma lũ quỳ, tuy chúng ta đã thành tâm đối đãi tử tế với chúng, nhưng cũng chưa thể bảo đảm chúng sẽ không bắt cóc trẻ con.

Mẹ tôi là một bậc thầy kể chuyện, chuyện bà kể bao giờ cũng lôi cuốn mà không kém phần ghê rợn. Khi kể chuyện, trông mẹ đẹp mê hồn người tựa nàng yêu nữ xinh đẹp mà tinh nghịch vừa lên từ trên núi xuống, thế nhưng bản thân bà lại không biết điều đó.

Trong quãng thời gian ba đi làm ca đêm, mỗi ngày trước khi đi ngủ, tôi lại vòì mẹ kể một câu chuyện thật hấp dẫn, thật rùng rợn rồi mới chịu đi ngủ.

“Kể cho con nghe một câu chuyện thật đáng sợ, sợ ời là sợ trên núi đi mẹ.” Tôi nài nỉ bà.

“Không được, con nít nghe chuyện ma sẽ gặp ác mộng, mơ thấy ác mộng thì sẽ bị lùn.” Mẹ vờ không chịu, nhưng tôi biết tổng, mẹ thềm kể chuyện còn hơn cả tôi thềm nghe.

“Mẹ cứ kể đi! Mẹ ời, con chả sợ gì, dù có nằm mơ, con cũng sẽ đối xử thật tốt với chúng, không có chuyện làm hại chúng đâu.” Tất nhiên tôi chả sợ chúng gì sất, nếu có gặp phải thật, chỉ e là chúng vất giò lên cổ chạy còn lẹ hơn cả tôi.

“Thôi được, đêm nay sáng trăng, vậy chúng ta hãy kể một câu chuyện về trăng tròn...” Mẹ tôi tức thì hào hứng lên bắt đầu kể.

Mẹ kể, trên núi có bầy yêu tinh mũi đỏ, mắt lam, tóc xanh, thân thể cường tráng, chuyên làm chuyện kì khôi, thích tập trung thành từng đàn vào những đêm trăng tròn, túm tụm lại dưới gốc cây lam kế, leo lên tảng đá nhẵn bóng như mặt gương, điên cuồng nhảy múa hát ca, tiếng cười nghe như tiếng ma tiếng quỷ.